

ma 17.7.17

Apulaisoikeuskanslerin päätöksestä ministerien tuomarivaloista

Hyvät ministerit Jari Leppä, Sampo Terho, Antti Häkkänen ja Annika Saarikko sekä hyvä valtiosihteeri Paula Lehtomäki

Haluan esittää muutaman mietteen apulaisoikeuskanslerin päätöksestä.

Päätös oli tehty 11.7.17. Se oli selvästikin valmisteltu niin, että se voitaisiin antaa mahdollisimman pian ministeri Saarikon mahdollisen tuomarivalan jälkeen mutta vasta silloin. Onneksi me molemmat kantelijat toimimme uudella kerralla ripeästi, joten ehdimme mukaan, eikä tullut aiheutonta viivästystä; mahdollisesti aikaa varattiin myös kanteluidemme saapumiselle.

Hyväksyn apulaisoikeuskanslerin johtopäätöksen, ettei ministerien tuomarivaloihin 5.5.17 ja 10.7.17 ollut syytä puuttua laillisuusvalvonnassa jälkikäteen, kunhan menettely muutetaan jatkossa.

Seuraavat kolme kysymystä saivat vastauksen:

- 1) Eikö valtioneuvoston kanslia ollut tiennyt, että tuomarivala on poistunut laeista?
- 2) Miksi oikeuskansleri ei ollut valvonut, että valtioneuvoston yleisistunnoissa ei enää tuomarivalaa vannota?
- 3) Eivätkö ministeriöt olleet ryhtyneet mihinkään toimiin virkavalan poistamiseksi laeista?

Ensimmäinen kysymys oli merkityksellinen ihmettelevälle yleisölle, kuten juuri minulle. Olisi tarvittu, että VNK olisi antanut ennen 5.5. tiedotteen, joka olisi ollut sen 12.6.17 OKV:lle antaman lausunnon tapainen. Toki olisin kannellut silloinkin, ja moittinut tiedotetta. Mutta ehkä sellaisen tiedotteen laatimiseen ei edes ollut aikaa. Toisaalta toisellakaan kerralla ei sellaista tiedotetta annettu, vaikka käytössä oli valmis lausunto. Näin yleisö joutui ällistymään jälleen ja aiempaa suuremmasta syystä.

Toiseen kysymykseen tuli selvyys sikäli, että OKV:n olisi asiaan puuttumista varten ollut kaiketi laadittava lausunto, joka olisi ollut apulaisoikeuskanslerin nyt antaman päätöksen tapainen. Mutta ehkä se olisi vaatinut liian paljon aikaa. Ehkä OKV saattoi myös ajatella, että ”vala-asetusta” joka tapauksessa pian muutettaisiin ja että kysymys hoituisi silloin sillä tavoin pois päiviltä. Nyt asiaa kiirehtivät kantelumme, ja olisi riittänyt yksi kantelu, jossa olisi ollut yksi ainoa sopivasti muotoiltu virke.

Kolmatta kysymystä olin pohtinut, kun ei valtioneuvoston hankerekisteriin eikä ministeriöiden omille sivuille ollut tullut mitään asiaa koskevaa. Saatoin pelätä, että mihinkään toimiin ei ollut tarkoitukseen ryhtyä, jolloin mikään ei myöskään olisi velvoittanut ministeriöitä sellaisesta ryhtymättömyy-

destä kertomaan. Mutta VNK:n lausunnosta ilmeni, että ainakin oikeusministeriöltä oli asiaa tiedusteltu ja että oikeusministeriö olikin ryhtynyt vala-asetuksen muuttamiseksi toimiin, jotka vain tietystä syystä viivästyvät. Ehkäpä minullakin kansalaisena olisi ollut oikeus tiedustella asiaa oikeusministeriöltä. Toisaalta valtiovarainministeriö olisi voinut ryhtyä jo tähän mennessä toimiin virkavalan poistamiseksi valtion virkamieslaista ja virkavakuutuksen kaavan siirtämiseksi vala-asetuksesta kyseiseen lakiin, mutta sellaisesta en ole kuullut. Ajattelen kuitenkin nyt niin tapahtuvan.

Todistajan ja tuomarin valat poistettiin aiheellisesti osana oikeusministeriön ajamia suuria lakihankkeita. Tähän jatkumoksi olisi samoin aiheellisesti poistettava myös virkavala. Apulaisoikeuskansleri lainasi VNK:n lausunnosta erityisesti kohdan, että VNK piti varsin erikoisena sitä, jos ministeri ensin vannoi valintansa mukaan virkavalan ja antaisi sen jälkeen samassa tilaisuudessa tuomarinvakuutuksen. Tätä samaa seikkaa korostin kanteluissani, joista jälkimmäisessä puhuin sellaisesta tilanteesta aluksi varovaisesti ”ehkä omituisena”. Sellaisen tilanteen valinnan mahdollisuuden eteen ei vastaisuudessa pidäkään uusia ministereitä asettaa, ei myöskään keskusvirastojen pääjohtajia eikä (Ahvenanmaan) maaherraa. Siksikin on luovuttava virkavalasta.

Ystävällisin terveisin

Jouni Luukkainen

puheenjohtaja, Pääkaupunkiseudun ateistit ry

Lähetetty sähköpostitse